

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ZDROWIA I OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 17 lutego 1993 r.

w sprawie warunków zdrowotnych wymaganych od osób wykonujących pracę na morskich statkach handlowych, trybu uznawania osób za zdolne lub niezdolne do wykonywania pracy oraz rodzajów i częstotliwości wymaganych badań lekarskich.

(Dz. U. z dnia 1 marca 1993 r.)

Na podstawie art. 20 ust. 3 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o pracy na morskich statkach handlowych (Dz. U. Nr 61, poz. 258) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Na statkach morskich pracę mogą wykonywać osoby, które w wyniku badania lekarskiego zostały uznane za zdolne do tej pracy oraz poddały się wymagany szczepieniom ochronnym.

2. Osoby, o których mowa w ust. 1, obowiązane są poddawać się następującym badaniom lekarskim:

- 1) badaniom wstępnym,
- 2) badaniom okresowym,
- 3) badaniom kontrolnym,
- 4) badaniom doraźnym.

§ 2. badania lekarskie osób wykonujących pracę na statkach przeprowadza lekarz uprawniony do wykonywania tych badań z mocy odrębnych przepisów, zwany dalej "lekarzem".

§ 3. Lekarz może skierować osobę podlegającą obowiązkowym badaniom do innego zakładu opieki zdrowotnej w celu przeprowadzenia badań, których nie może wykonać we własnym zakresie, a które okażą się niezbędne do ustalenia zdolności do pracy.

§ 4. 1. Badania wstępne obejmują:

- 1) ogólne badanie lekarskie, w tym również stanu uzębienia,
- 2) badania narządów wzroku i słuchu,
- 3) badanie neurologiczne,
- 4) badanie radiologiczne klatki piersiowej, a w razie niemożności jego wykonania - prześwietlenie klatki piersiowej, jeżeli badana osoba nie przedstawia wyników takich badań, wykonanych w okresie 12 miesięcy przed dniem badania,
- 5) badania serologiczne na kiłę i AIDS,
- 6) badania pomocnicze i specjalistyczne w zakresie niezbędnym do ustalenia zdolności do pracy.

2. Jeżeli osoba objęta badaniem wstępnym ma wykonywać czynności, do których ze względów sanitarno-epidemiologicznych może być dopuszczona wyłącznie osoba odpowiadająca określonym warunkom zdrowotnym, badanie wstępne powinno obejmować również inne badania przewidziane w przepisach odrębnych.

§ 5. W skierowaniu na badanie wstępne armator określa stanowisko, na którym osoba skierowana ma podjąć pracę.

§ 6. Osoby wykonujące pracę na statkach podlegają badaniom okresowym nie rzadziej niż raz na 2 lata, a po ukończeniu 50 lat - nie rzadziej niż raz na rok.

§ 7. Do zakresu badań okresowych stosuje się odpowiednio przepisy § 4.

§ 8. 1. Badaniom kontrolnym podlegają osoby wykonujące pracę na statkach, przed podjęciem

pracy po okresie trwającej ponad 30 dni niezdolności do pracy spowodowanej chorobą.

2. Obowiązek poddania się badaniom kontrolnym ustala armator przez wydanie skierowania do lekarza.

§ 9. 1. Badaniom doraźnym podlegają:

1) osoby wykonujące pracę na statkach w razie stwierdzenia okoliczności mogących wskazywać na utratę wymaganych warunków zdrowotnych,

2) osoby, które mają być powołane na wyższe stanowisko oficerskie, oraz osoby, które brały udział w wypadkach morskich.

2. Badanie doraźne osób, o których mowa w ust. 1 pkt 2, obejmuje badania psychologiczne.

3. Badania doraźne przeprowadzane są na pisemny wniosek armatora, urzędu morskiego, lekarza statku lub państwowego portowego inspektora sanitarnego.

§ 10. 1. Wyniki przeprowadzonych badań wpisuje się w indywidualnych kartach badania lekarskiego.

2. Na podstawie wyników przeprowadzonych badań lekarz wystawia w dwóch egzemplarzach świadectwo zdolności lub niezdolności do wykonywania pracy na statku, zwane dalej "świadectwem". Pierwszy egzemplarz świadectwa wydaje się badanej osobie, drugi lekarz przechowuje z indywidualną kartą badania lekarskiego oraz wynikami badań pomocniczych i specjalistycznych.

§ 11. 1. Za zdolną do pracy na statkach morskich uznaje się osobę, u której nie stwierdzono stanów chorobowych, wad i ułomności wymienionych w załączniku do rozporządzenia.

2. Osoba wykonująca pracę na statkach morskich przez okres dłuższy niż 10 lat może być uznana za zdolną do pracy na statkach morskich mimo stwierdzenia u niej stanów chorobowych, wad i ułomności wymienionych w załączniku, jeżeli nabyte doświadczenie i stan jej zdrowia umożliwiają wykonywanie pracy i nie stanowią zagrożenia dla otoczenia.

3. W przypadku określonym w ust. 2 świadectwo wydaje komisja lekarska, o której mowa w § 12.

§ 12. 1. Osoba uznana za niezdolną do pracy na statku morskim oraz armator mogą w terminie 14 dni od dnia wystawienia świadectwa zgłosić wniosek o przeprowadzenie badania lekarskiego przez komisję lekarską.

2. Komisję lekarską powołuje wojewoda terytorialnie właściwy ze względu na siedzibę armatora, po zasięgnięciu opinii jednostki badawczo-rozwojowej Instytutu Medycyny Morskiej i Tropikalnej.

3. W skład komisji powinni wchodzić: lekarz specjalista II stopnia z dziedziny medycyny morskiej i tropikalnej lub z dziedziny medycyny pracy jako przewodniczący oraz lekarz specjalista II stopnia z dziedziny chorób wewnętrznych.

4. Przewodniczący komisji może powołać do składu komisji lekarzy specjalistów II stopnia z innych dziedzin medycyny, jeżeli jest to niezbędne dla oceny danego stanu chorobowego, wady lub ułomności.

5. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, zgłasza się za pośrednictwem lekarza, który wydał świadectwo.

6. Lekarz przesyła w terminie 7 dni wniosek o przeprowadzenie badania lekarskiego wraz z dokumentacją medyczną do komisji lekarskiej.

7. Badanie lekarskie powinno być przeprowadzone przez komisję w terminie 14 dni od daty otrzymania wniosku.

8. Na podstawie wyników przeprowadzonego badania lekarskiego komisja lekarska stwierdza zasadność wydanego świadectwa albo wydaje nowe świadectwo.

§ 13. 1. Osoba, której wydano świadectwo, obowiązana jest przechowywać je i przedkładać do wglądu armatorowi oraz organom właściwym do sprawowania nadzoru nad przestrzeganiem przepisów dotyczących warunków zdrowotnych wymaganych od osób wykonujących pracę na statkach morskich.

2. Świadectwo jest ważne w czasie określonym przez lekarza lub komisję lekarską, z tym że jeżeli podróż statku została rozpoczęta przed upływem tego terminu, świadectwo zachowuje ważność do czasu ukończenia podróży.

3. Świadectwo traci ważność, jeżeli członek załogi nie poddał się doraźnym badaniom lekarskim, na które został skierowany, lub jeżeli w wyniku takiego badania został uznany za niezdolnego do pracy na morzu.

§ 14. Kontrolę przestrzegania przepisów o wydawaniu świadectw pod względem medycznym prowadzi jednostka badawczo-rozwojowa Instytut Medycyny Morskiej i Tropikalnej w Gdyni na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

§ 15. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Załącznik

WYKAZ STANÓW CHOROBYCH, WAD I UŁOMNOŚCI STANOWIĄCYCH PRZECIWWSKAZANIE DO WYKONYWANIA PRACY NA STATKACH MORSKICH

Przeciwwskazania do pracy na morzu stanowią:

- 1) nowotwory złośliwe, nowotwory łagodne, jeśli z uwagi na ich wielkość lub umiejscowienie powodują zaburzenia czynności ustroju,
- 2) choroby zakaźne i pasożytnicze zagrażające otoczeniu oraz o znaczeniu epidemicznym,
- 3) nosicielstwo duru brzuszego, paradurów i czerwonki,
- 4) choroby układu krążenia:
  - a) stany chorobowe mięśnia sercowego lub ich następstwa, mogące doprowadzić do stanu niewydolności krążenia,
  - b) choroba niedokrwienna serca,
  - c) choroba nadciśnieniowa w okresie II-IV,
  - d) zaburzenia rytmu serca,
  - e) niewyrównane wady serca wrodzone i nabyte,
  - f) inne choroby układu krążenia upośledzające sprawność ustroju,
- 5) choroby naczyń:
  - a) miażdżycza naczyń uogólniona, upośledzająca czynność ustroju,
  - b) tętniaki i żyłaki upośledzające krążenie,
  - c) zakrzepowo-zarostowe zapalenie naczyń,
  - d) przetoki tętniczo-żyłne,
  - e) inne choroby naczyń upośledzające sprawność ustroju,
- 6) choroby układu oddechowego:
  - a) gruźlica płuc,
  - b) inne przewlekłe choroby układu oddechowego, przebiegające z niewydolnością oddechowo-krążeniową,
- 7) choroby układu trawiennego:

- a) choroba wrzodowa żołądka i dwunastnicy w okresie zaostrzenia,
  - b) nieżyty żołądka i jelit, wymagające stałej diety i leczenia,
  - c) zniekształcenia odźwiernika, żołądka lub dwunastnicy oraz rozstrzeń żołądka, w tym także stany poresekcyjne upośledzające odżywianie,
  - d) kamica żółciowa,
  - e) marskość wątroby,
  - f) przewlekłe zapalenia wątroby oraz uszkodzenia jej miąższu, jeśli upośledzają czynność ustroju albo wymagają stałej diety lub leczenia,
  - g) choroby trzustki upośledzające jej czynność wydzielniczą,
  - h) przepukliny brzuszne,
  - i) inne choroby układu trawiennego upośledzające sprawność ustroju,
- 8) choroby układu moczowo-płciowego:
- a) wszystkie postacie zapalenia nerek i nerczyce,
  - b) kamica układu moczowego,
  - c) wszystkie postacie niewydolności nerkowej,
  - d) brak jednej nerki,
  - e) gruźlica układu moczowo-płciowego,
  - f) przerost gruczołu krokowego utrudniający oddawanie moczu,
  - g) moczenie mimowolne,
  - h) inne choroby układu moczowo-płciowego upośledzające sprawność ustroju,
- 9) choroby układu wydzielania wewnętrznego:
- a) cukrzyca,
  - b) inne choroby układu wydzielania wewnętrznego mogące spowodować upośledzenie czynności ustroju,
- 10) choroby krwi:
- a) choroby układu czerwonokrwinkowego: niewyrównane niedokrwistości niedoborowe,
  - b) choroby układu białokrwinkowego: granulocytopenie przewlekłe, ostre i przewlekłe białaczki, zespoły mielodysplasyjne,
  - c) skazy krwiotoczne,
  - d) inne choroby nowotworowe układu krwiotwórczego: chłoniaki złośliwe, szpiczak plazmocytowy i makroglobulinemia, czerwienica prawdziwa, mielofibroza,
  - e) choroby przebiegające z niedoborami immunologicznymi,
- 11) choroby układu nerwowego:
- a) niedorozwój umysłowy, choroby psychiczne, narkomanie, choroba alkoholowa, charakteropatie i psychopatie z cechami utrudniającymi współżycie z otoczeniem, nerwice ze znacznym nasileniem objawów chorobowych,
  - b) schorzenia organiczne ośrodkowego układu nerwowego: encefalopatie pourazowe, poinfekcyjne i powstałe w następstwie zatruc - z zaburzeniami ruchowymi, czuciowymi, wegetatywnymi i psychicznymi,

c) wszystkie postacie padaczki,

d) organiczne schorzenia obwodowego układu nerwowego, uszkodzenia nerwów, splotów nerwowych, powrózków i korzonków nerwowych, rogów przednich rdzenia kręgowego, na tle urazowym, toksycznym i infekcyjnym, ze stałymi zaburzeniami ruchowymi, czuciowymi lub (i) wegetatywnymi,

e) inne choroby układu nerwowego upośledzające sprawność ustroju,

12) choroby układu ruchu:

a) niedorozwój fizyczny znacznego stopnia,

b) wrodzone, rozwojowe i nabyte wady i ułomności kości, stawów i mięśni z zaburzeniami statyki i dynamiki ciała utrudniające wykonywanie pracy,

c) deformacje kości i stawów, przykurcze, niedowłady i zaniki mięśniowe upośledzające sprawność fizyczną,

d) brak kończyny lub części kończyny uniemożliwiający wykonywanie zawodu,

e) gruźlica kości i stawów, zapalenie szpiku kostnego, gościec stawowy ostry, pierwotnie przewlekły i zniekształcająco-wytwórczy,

f) inne choroby kości, stawów i mięśni o ciężkim przebiegu,

g) inne choroby układu ruchu upośledzające sprawność ustroju,

13) wady i choroby narządu wzroku:

a) wady wzroku:

osoby wykonujące pracę w dziale pokładowym:

- dla oficerów i marynarzy podejmujących pracę na morzu lub o stażu pracy na morzu poniżej 10 lat - bez korekcji ostrość wzroku jednego oka mniejsza niż 0,5 przy ostrości wzroku drugiego oka mniejszej niż 0,8 (sumarycznie mniejszej niż 1,3), chyba, że szkła korekcyjne lub soczewki kontaktowe korygują ostrość wzroku każdego oka do jedności,

- dla oficerów i marynarzy o stażu pracy na morzu powyżej 10 lat - bez korekcji ostrość wzroku mniejsza niż 0,3 dla każdego oka, chyba że szkła korekcyjne lub soczewki kontaktowe korygują sumaryczną ostrość wzroku do co najmniej 1,6,

inne osoby: podejmujące pracę na morzu lub o stażu pracy na morzu poniżej 10 lat - bez korekcji ostrość wzroku mniejsza niż 0,3 dla każdego oka, chyba że szkła korekcyjne lub soczewki kontaktowe korygują ostrość wzroku każdego oka do co najmniej 0,8,

b) daltonizm,

c) jaskra, zapalenie tęczówki, przewlekłe choroby naczyńówki, siatkówki i nerwu wzrokowego,

d) inne choroby narządu wzroku upośledzające w znacznym stopniu jego czynność,

14) choroby narządu słuchu, równowagi, nosa, gardła i krtani:

a) niedosłuch odbiorczy lub przewodzeniowy, gdy szept jest słyszalny z odległości mniejszej niż 3 metry dla ucha gorzej słyszającego,

b) przewlekłe stany zapalne uszu, zatok przynosowych oraz krtani,

c) zespół Menier'a,

d) zaburzenia równowagi,

e) zniekształcenia twarzy, szczęki, żuchwy i podniebienia, jeśli powodują zaburzenia wymowy, oddychania lub odżywiania,

f) inne choroby narządu słuchu, równowagi, nosa, gardła i krtani upośledzające sprawność ustroju,

15) choroby zębów i przyzębia:

a) próchnica zębów,

b) znacznego stopnia braki w uzębieniu nie uzupełnione protezami,

16) choroby skóry:

a) bielactwo,

b) przewlekłe choroby skóry upośledzające sprawność ustroju lub wzbudzające odrazę w otoczeniu.